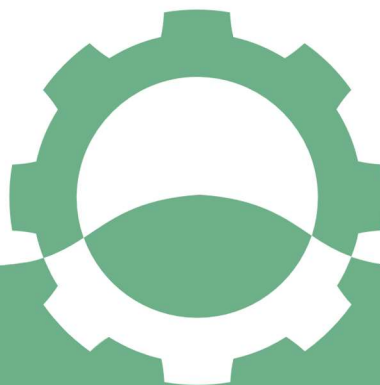

ORKLAND
KOMMUNE

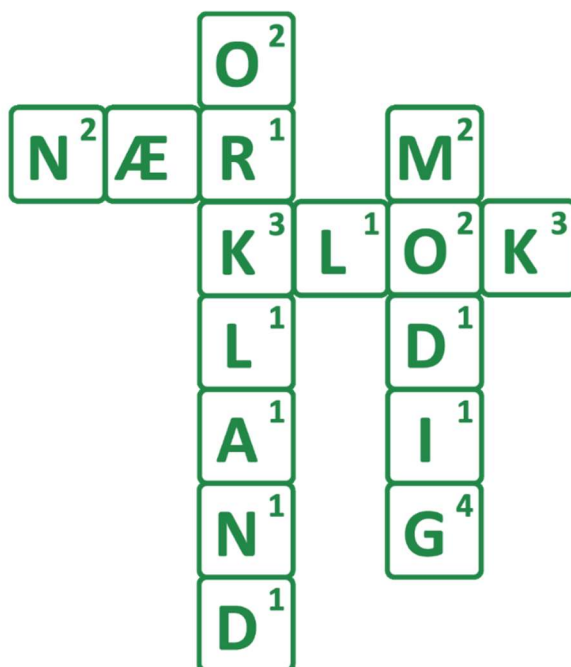
Temaplan digitalisering 2021-2024

- en enklere og bedre hverdag for orklendingene

9.6.2021

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	3
2. Om plansystemet i Orkland kommune	5
2. Sammendrag.....	7
3. Bakgrunn.....	8
3.1 Dagens situasjonsbilde	14
3.2. Forankring av temaplanen	21
4. Sentrale og lokale føringer.....	22
4.1. Lovverk og føringer fra sentrale myndigheter	22
4.2. Lokale føringer	22
4.2.1. Føringer fra kommuneplanens samfunnsdel	25
4.2.2. Føringer fra utfordringsdokumentet til samfunnsdelen	27
4.3. FNs bærekraftsmål - fra globalt til lokalt	29
4.3.1. Føringer fra FNs bærekraftsmål.....	30
5. Tiltak og økonomiske konsekvenser	32
5.1. Oversikt behov og mulig tiltak	33
6. Forventede resultater	35
7. Konklusjon	36

1. Innledning

For en kommune er det naturlige utgangspunktet for en temaplan digitalisering å understøtte den nasjonale strategien og samtidig bidra til å realisere lokale målsetninger. Dette gjøres gjennom å etablere en strategisk overbygning og plattform for digitalisering og digital transformasjon for Orkland kommune, som står i direkte sammenheng med mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel og som sørger for at vi kan etterleve nasjonale føringer. Dette er ikke et område som Orkland kan løse alene. Digitalisering og digital transformasjon er et lagspill med komplekse sammenhenger.

Historikk

Intensjonsavtalen for kommunesammenslåingen fastslo tydelige ambisjoner for Orkland kommune innen digitalisering, synliggjort gjennom perspektivet «Digitalisering for bedre tjenester».

Fellesnemnda for nye Orkland kommune (de fire formannskapene) vedtok i møte 12. april 2018 oppstart for prosessarbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og planstrategi. Det ble samtidig vedtatt at det skulle utarbeides et plandokument for overordnet digitaliseringstrategi for Orkland kommune.

Fellesnemnda for nye Orkland kommune vedtok i møte 7. mars 2019 å sende forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel på høring. Samtidig ble det også varslet planoppstart av arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Kommuneplanens samfunnsdel 2020 - 2032 og planstrategien 2020 - 2023 ble vedtatt 28. oktober 2020.

I planstrategien er temaplan digitalisering oppført med ferdigstilling innen 2021.

Nasjonale føringer

I 2019 la regjeringen og KS for første gang frem en strategi med felles mål og tiltak – En digital offentlig sektor 2019-2025. I innledningen skrives det følgende:

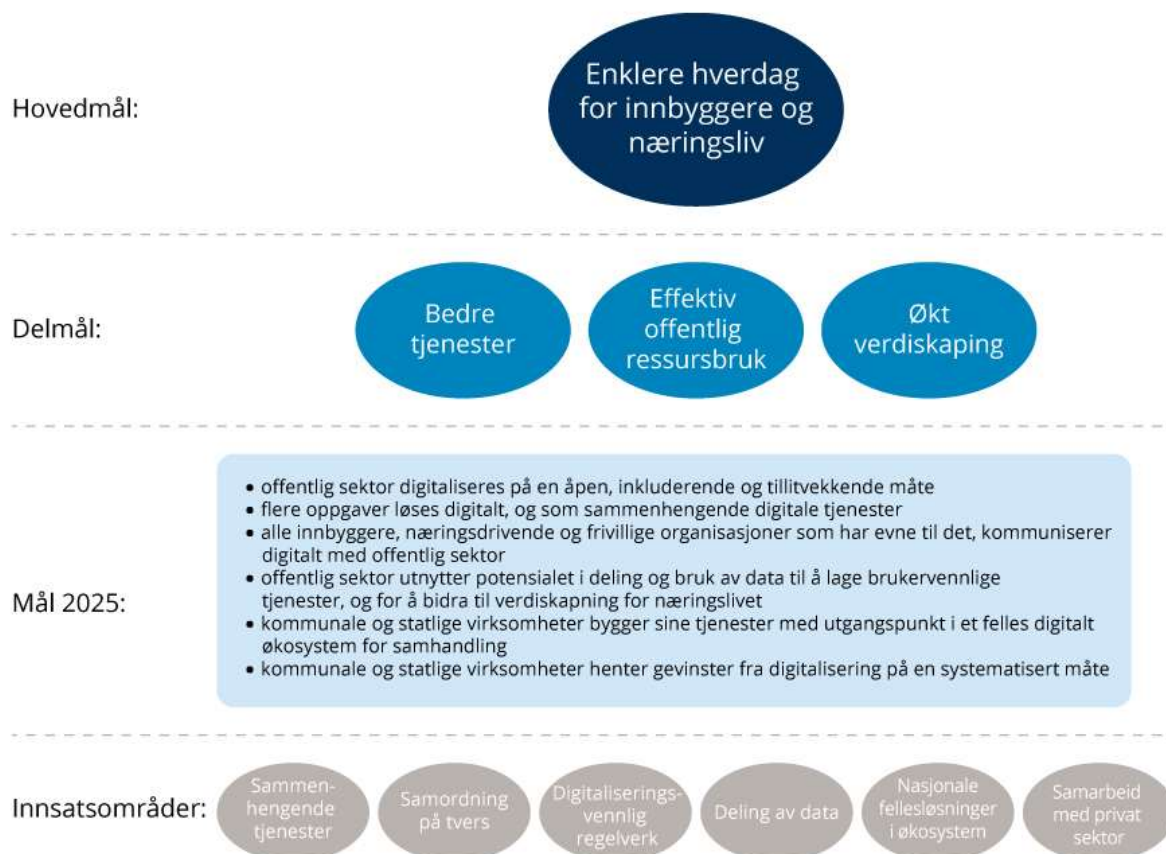
«Norge har en veldreven og effektiv offentlig sektor. Likevel er det store utfordringer. Vi må levere enda bedre tjenester til innbyggerne, næringsliv og frivillige organisasjoner. For å få til det må vi bruke ny teknologi, vi må være innovative og vi må kunne endre oss.

Utfordringene kan ikke løses i den enkelte virksomhet eller sektor. Vi må samarbeide på tvers for å skape sammenhengende tjenester som løser brukernes behov – uavhengig av hvem som leverer tjenesten.

Digitalisering skal bidra til en mer effektiv offentlig sektor, mer verdiskaping i næringslivet og ikke minst en enklere hverdag for folk flest.

Ingen skal være kasteball mellom ulike offentlige aktører. Derfor må vi jobbe sammen for å løse brukernes behov. Målet om én digital offentlig sektor, krever at vi endrer arbeidsmåter og strukturer, har riktig kompetanse og løser flere oppgaver digitalt. Vi skal tilby sammenhengende tjenester, vi skal benytte fellesløsninger fremfor å etablere hver våre og sørge for at fellesløsninger virker på tvers av forvaltningsnivåer og sektorer».

Digitaliseringsstrategien for offentlig sektor 2019-2025 presenterer mål og innsatsområder slik:

Strategien gjelder for hele den offentlige sektoren for perioden 2019–2025. Retningen for arbeidet med digitalisering av offentlige tjenester ligger fast i tråd med føringene i Meld. St. 27 (2015 - 2016) - Digital agenda for Norge. Digitaliseringsstrategien er en oppfølging av denne stortingsmeldingen. Strategien gjelder på et overordnet nivå og gir føringer for digitaliseringsarbeidet i offentlig sektor og eventuelle sektorspesifikke strategier. Strategien er tverrsektoriell og skal både ivareta et helhetsperspektiv og understøtte sektorvise mål for digitalisering av offentlig sektor.

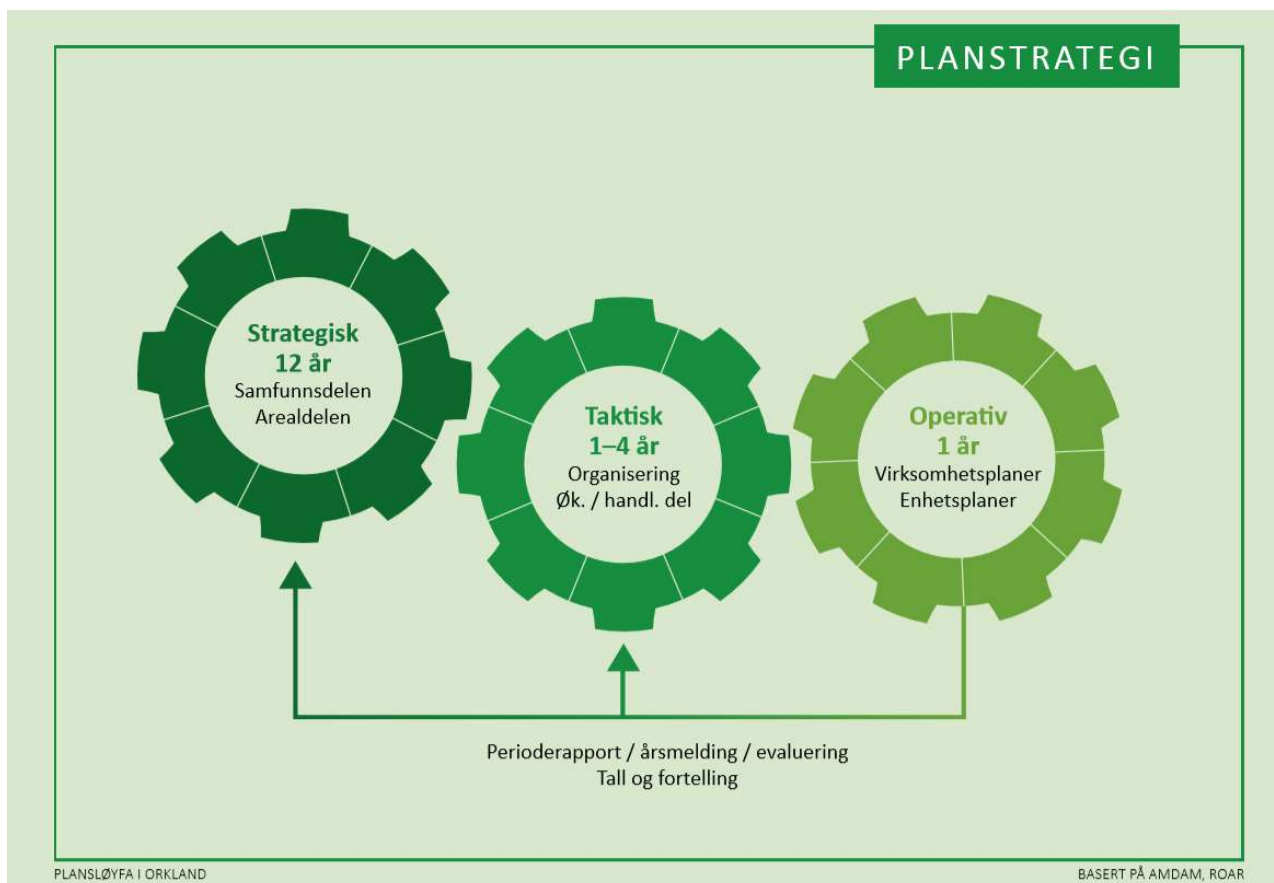
I denne temaplanen etableres den strategiske overbygningen for arbeidet med digitalisering og digital transformasjon for Orkland kommune med prinsipp vi skal jobbe etter, det settes mål og det synliggjøres mulige tiltak som kan operasjonaliseres i en egen tiltaksplan. Temaplanen fungerer som grunnlag for handlingsplan med budsjett.

Den siste undersøkelsen fra Statistisk Sentralbyrå i 2019 viste at 9 av 10 nordmenn hadde hatt kontakt med det offentlige via internett i løpet av det siste året. Få andre land i Europa har tilsvarende bruk av offentlige netjtjenester. Digitalt førstevalg har blitt mer enn et slagord.

2. Om plansystemet i Orkland kommune

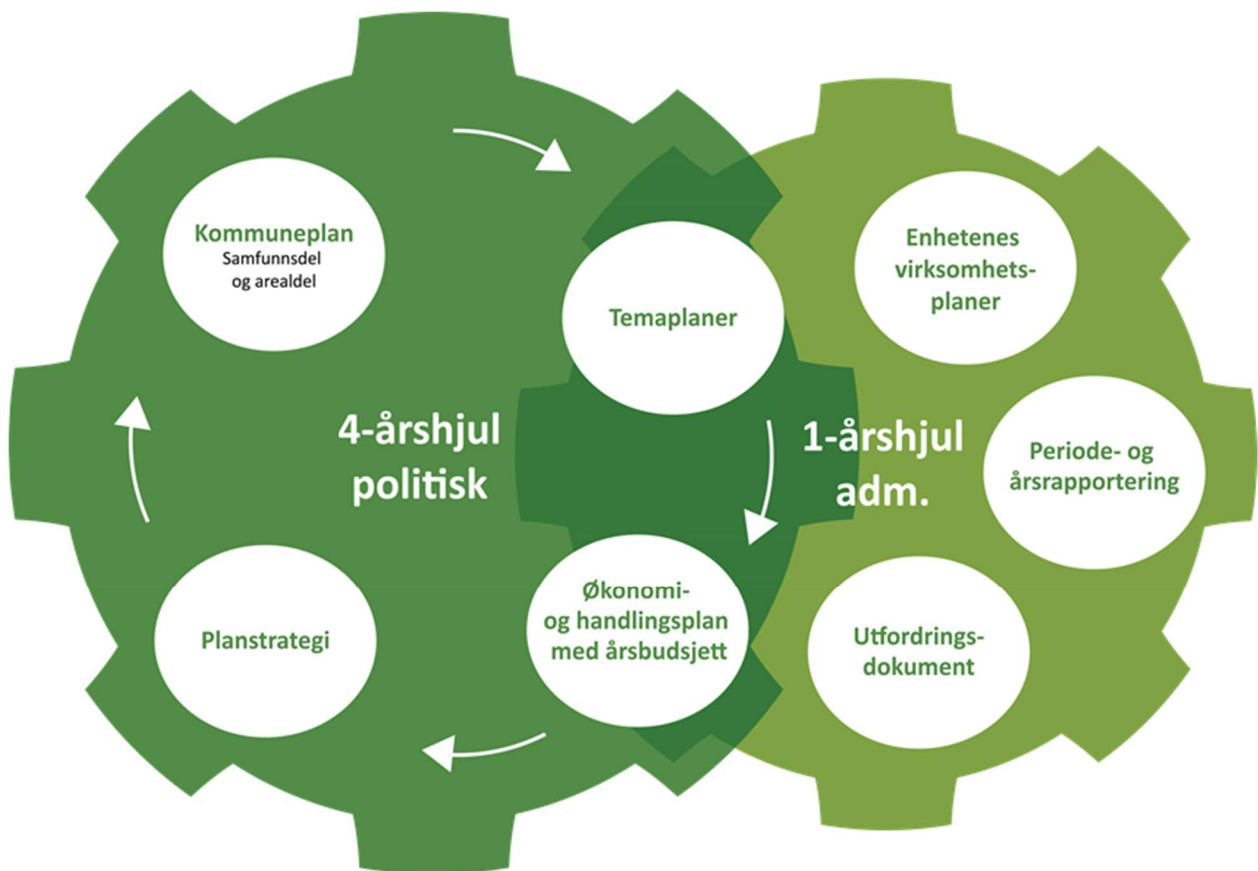
For å få et enkelt og godt kommunalt plansystem må det være sammenheng mellom kommunens ulike planer. Temaplaner er plassert mellom strategisk og taktisk nivå, det vil si mellom samfunnsdelen og økonomi- og handlingsplanen. Temaplanene belyser og gir kunnskap om utvalgte fag- og temaområder. Temaplanene inneholder en mulig handlingsdel med synliggjøring av tiltak. Dersom gjennomføring av tiltak har økonomiske konsekvenser, vil disse tiltakene behandles som innspill i budsjettarbeidet.

Modellen under synliggjør sammenhengene i planstrategien til Orkland kommune:

Samfunnsdelen legges til grunn for alt arbeid og videre utvikling av Orkland kommune. Den er styrende for prioriteringer i økonomi- og handlingsplan og øvrige planer. Det er økonomi- og handlingsplan med årsbudsjett som utgjør kommuneplanens handlingsdel. Det er her eventuelle tiltak og satsinger må prioriteres.

Figuren viser hvordan Orkland kommune skal ha et sammenhengende plan- og styringssystem inndelt i 4-årshjul og 1-årshjul:

De strategiske plandokumentene og prosessene er plassert i det fireårige løpet. Det innebærer at den langsiktige delen av kommuneplanen (samfunnsdelen) bør oppdateres minst en gang i fireårsperioden. Dette er spesielt viktig i oppstarten av kommunen - et første generasjons planverk. De to årshjulene virker sammen, og er gjensidig avhengige av hverandre. Økonomi- og handlingsplanen blir selve «navet» i systemet, der strategier og temaplaner følges opp av tiltak og handling som prioriteres i årsbudsjettet.

Alle temaplaner publiseres på et eget «planområde» på hjemmesida, og mer informasjon om kommunens planer og plansystem finnes her:

- www.orkland.kommune.no

2. Sammendrag

Orkland kommunes temaplan for digitalisering understøtter den nasjonale strategien og satsingene til sentrale myndigheter og KS. Temaplanen oversetter det nasjonale målbildet til spesifikke mål og satsinger for Orkland kommune. Den er i tillegg tuftet på målene og strategiene i kommuneplanens samfunnsdel «Slik bygger vi Orkland sammen».

Dette gir følgende mål, prioriteringer og satsinger for Orkland kommune i perioden 2021-2024:

Hovedmål:

- En enklere og bedre hverdag for orklendingene

Delmål (sammenheng med hovedmål samfunnsdel i klamme):

- Etterlever digitalt førstevalg i tjenesteutvikling (MODIG)
- Tjenesteutvikling skjer etter etablerte prinsipper for arbeid og samarbeid for IKT og digitalisering (MODIG)
- Kartlegger og har tilpassede kompetansebyggende tiltak for egne ansatte (KLOK)
- Følger løpende krav og anbefalinger for sikkerhet og personvern (KLOK)
- Etablerer system for portefølje- og prosjektstyring (KLOK)
- Arbeider aktivt for å hindre digitalt utenforskap (NÆR)
- Er ledende i Trøndelag på å legge til rette for mobil- og bredbåndutbygging (NÆR)

Mål 2024:

Orkland kommune skal:

- digitalisere på en åpen, inkluderende og tillitvekkende måte.
- løse flere oppgaver digitalt, og som sammenhengende tjenester innen helse-, oppvekst- og samfunnsområdet.
- kommunisere digitalt med alle innbyggere, næringsdrivende og frivillige organisasjoner som har evne til det.
- utnytte potensialet i deling og bruk av data til å lage brukervennlige og sikre tjenester, og for å bidra til verdiskapning for næringslivet.
- bygge sine tjenester med utgangspunkt i et felles nasjonalt og digitalt økosystem for samhandling.
- hente ut gevinster fra digitalisering på en systematisk måte.

Slik gjør vi det:

- Starter med behovet – setter orklendingen i sentrum for tjenesteutvikling.
- Tenker stort – starter smått
- Velger riktige samarbeidspartnere – er en profesjonell oppdragsgiver
- Riktig kompetanse – de ansatte skal føle eierskap
- Leverer hyppig – skaper verdi hele veien

Orkland kommune digitaliserer ikke for digitaliseringens skyld – vi gjør det for å tilby bedre tjenester for innbyggerne i kommunen vår.

3. Bakgrunn

Digitaliseringsarbeidet til Orkland kommune må, jf. den nasjonale digitaliseringsstrategien, sikte mot en digital transformasjon av virksomheten. Men hva betyr egentlig digitalisering og digital transformasjon? Og hva betyr det for en kommune?

Begrepsavklaring digitalisering og digital transformasjon

Forskjellen på digitalisering og digital transformasjon, er at sistnevnte i seg selv ikke kan være et prosjekt som gjennomføres. Digital transformasjon er en kunde-/brukerdrevet virksomhetsstrategi som krever endringer på tvers av virksomheten med kontinuerlig utnyttelse av nye teknologier. Dette oppnås vanligvis ved å gjennomføre "løpende" digitaliseringsprosjekter. For å lykkes med digital transformasjon må disse prosjektene være forankret i en ledelse som forstår helhetsbildet og endringene dette vil føre med seg, og som tenker digitalt i alle endringsprosesser.

Slik defineres forskjellen mellom de to begrepene av Kommunal- og moderniseringsdepartementet:

«Digitalisering handler om å bruke teknologi til å fornye, forenkle og forbedre. Det handler om å tilby nye og bedre tjenester, som er enkle å bruke, effektive og pålitelige.»

«Digital transformasjon betyr å endre de grunnleggende måtene virksomhetene løser oppgavene på ved hjelp av teknologi.»

Temaplan digitalisering for Orkland kommune favner om både digitalisering og digital transformasjon.

Hva er en digitaliseringsstrategi?

En digitaliseringsstrategi er et helhetlig, overordnet og styrende dokument som favner utviklingen av digitalisering og IT i kommunene.

Den viser retning og prioriteringer, både internt i kommuneorganisasjonen, men også overfor innbyggere, næringsliv og besøkende.

Prinsipper for digitalisering

I Meld. St. 27 (2015-2016) har regjeringen fastsatt fem prinsipper for digitalisering. Prinsippene handler om å redusere størrelsen og kompleksiteten i de enkelte prosjektene, og å rette oppmerksomheten mot det kontinuerlige arbeidet med å forbedre og forenkle offentlig sektor.

Prinsipper for å redusere risiko og øke nytten ved digitaliseringsprosjekter i offentlig sektor:

- *Start med behov:*

Start prosjektet med å forstå hva de som skal bruke løsningene trenger. Tenk sammenhengende tjenester, uavhengig av sektor og forvaltningsnivå. Husk å også vurdere regelverket. Involver brukerne tidlig og ha dem med i hele prosessen.

Finn ut hva som er mål og ønskede effekter. Vær mindre opptatt av hvilke løsninger som kan være aktuelle. Inviter markedet til å gi innspill om hvordan behovet kan dekkes.

- *Tenk stort - start smått:*

Sett ambisiøse mål og tenk helhetlig. Reduser prosjektstørrelse og ambisjonsnivå i det enkelte prosjekt. Del større satsinger i mindre kompliserte prosjekter med hyppige leveranser. Slik blir risikoen lavere og gevinstene kan realiseres raskere.

Ta hensyn til fremtidig forvaltning av løsningen allerede i planleggingsfasen.

- *Velg riktig samarbeidspartner(e):*

For å få den beste leverandøren må du vite hvor du vil, men være åpen for hvordan du kommer dit. Ikke ha alle svar på forhånd, men la leverandørene foreslå gode løsninger. Velg en kontraktsform som er tilpasset prosjektet og som gir god styring.

- *Sørg for riktig kompetanse og god lederforståelse:*

Digitaliseringsprosjekter er virksomhets- og forvaltningsutvikling. Dette påvirker organisering og arbeidsprosesser, noe som krever tverrfaglig kompetanse, forståelse og forankring hos ledelsen.

Sørg for at prosjektet styres på en kompetent måte og bruker en prosjektmodell basert på god praksis.

- *Lever hyppig – skap nytte hele veien:*

Sørg for hyppige leveranser underveis i prosjektet. Juster løsningen basert på tilbakemeldinger fra brukerne. Realiser gevinster både i løpet av prosjektet og i etterkant.

Disse prinsippene må ses i sammenheng med kravene om bruk av prosjektmodell etter beste praksis, jf. [Digitaliseringsrundskrivet](#)

Digitaliseringsrundskrivet er en sammenstilling av pålegg og anbefalinger vedrørende digitalisering i offentlig sektor. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har ansvaret for rundskrivet, som gir et helhetlig bilde av hvilke føringer som gjelder for etatenes arbeid med digitalisering.

Samarbeid regionalt

Ledergruppa i Orkland kommune gjennomførte sammen med digitaliseringsgruppa i 2020 Kompetanseløft Trøndelag i regi av Trøndelag fylkeskommune for å etablere felles forståelse og kompetanseplattform for digitalisering og digital transformasjon. Opplegget bestod av fire regionale samlinger, gruppearbeid og individuelt arbeid.

Dette arbeidet er videreført gjennom at Orkland kommune er del av veiledernetverket i Kompetanseløft Trøndelag og arbeidsgrupper i DigiTrøndelag i 2021. DigiTrøndelag er det overbyggende programmet, i regi av Trøndelag fylkeskommunen, som skal bidra til å løfte digitaliseringen i trønderske kommuner.

DigiTrøndelag er «navet» i vårt fylke for at de felles digitaliseringsprosjektene som gjennomføres på vegne av kommunene i Norge blir tatt i bruk i Trøndelag. DigiTrøndelag skal derfor fylle rollen som brobygger på tvers av kommunene og opp mot nasjonale fellesprosjekt. I tillegg skal DigiTrøndelag bidra til informasjonsdeling mellom kommuner og kompetansebygging innen digitalisering og digital transformasjon. Kompetanseløft Trøndelag er et prosjekt i regi av DigiTrøndelag. DigiTrøndelag var tidligere kjent som DiguT, men er fortsatt et partnerskap mellom kommunene, fylkeskommunen, Statsforvalteren og KS i Trøndelag.

Samarbeid nasjonalt

KS er gjennom vedtak i Landstinget gitt en tydelig rolle og oppdrag med å sikre samordning og økt gjennomføringskraft i digitaliseringsarbeidet i kommunal sektor.

For å sikre samordning og økt gjennomføringskraft i digitaliseringsarbeidet i kommunal sektor skal KS:

- ivareta og videreutvikle samordnings- og samstyringsstrukturen for digitalisering og smart bruk av teknologi i kommunal sektor i samarbeid med regionale digitaliseringsnettverk.
- representere sektoren og dens interesser overfor staten og andre nasjonale aktører, og oppnevne sektorens representanter til råd, utvalg og nasjonale prosjekter innen digitalisering.
- være en pådriver for digital kompetanse, utvikling og utbredelse av sammenhengende tjenester og felles kommunale løsninger og komponenter. Dette skal skje i tett samarbeid med ressurser hos medlemmene og regionale digitaliseringsnettverk, og støtte opp om prosjekter som er strategisk viktige for kommunene.
- i samspill med medlemmene være en pådriver for utvikling av digitaliseringsvennlig regelverk og premissleverandør for utvikling av felles standarder og virksomhetsarkitektur for kommunal sektor.

Digifin og Fiks-plattformen

For at kommunal sektor i fellesskap skal kunne utvikle flere digitale fellesløsninger, er finansieringsordningen Digifin etablert. Ved å utvikle løsninger sammen kan vi oppnå økt verdi for brukerne og lavere utviklings- og forvaltningskostnader.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har bidratt med til sammen 125 millioner kroner til ordningen. Forutsetningen er at kommunal sektor bidrar med minst like mye. For kommuner er engangsbeløpet 20 kroner per innbygger, for fylkeskommuner der det fem kroner per innbygger. Hovedstyret i KS har vedtatt at KS skal bidra med inntil 40 millioner kroner. Orkland kommune er medlem av Digifin. Det er en forutsetning at kommuner som søker om støtte eller ønsker å ta i bruk løsninger utviklet gjennom ordningen er deltaker i Digifin.

Med Fiks-plattformen kan kommuner og fylkeskommuner digitalisere sine tjenester raskere, øke kvaliteten på tjenestene og digitalisere for lavere kostnader enn om alle skulle utviklet tjenester hver for seg. Plattformen består av felleskomponenter og digitale tjenester. De digitale tjenestene er bygd opp av felleskomponenter som vi utvikler selv, og nasjonale felleskomponenter som allerede finnes.

Digifin og Fiks-plattformen er svært viktig for digitaliseringsprosjektene i Orkland kommune:

- Digisos - digitale innbyggertjenester og sosiale tjenester i NAV.
- MinSide - innbyggere kan lese digital post, se eiendomsinformasjon, byggesaker og kobling til statlige tjenester.
- DigiOrden - styringsverktøy som hjelper kommunen i å drive god informasjonsforvaltning.
- DigiFolkeregister - tjenester opp mot modernisert folkeregister.

I tillegg jobbes det sentralt med blant annet følgende prosjekter som blir viktig for Orkland kommune:

- DigiHelse - melding og kalenderhendelser på hels norge.no.
- DigiBarnevern - innbyggertjenester for barnevern.
- GeoIntegrasjon - etablering av robuste grensesnitt som sikrer godt samspill mellom fagsystem og mellom fagsystem og lokale arkivkjerner.

Nasjonal strategi fokuserer på sammenhengende tjenester

I første omgang prioriterer den nasjonale strategien å utvikle sammenhengende tjenester innenfor følgende livshendelser:

- Få barn
- Alvorlig sykt barn
- Miste og finne jobb
- Ny i Norge
- Dødsfall og arv
- Starte og drive en frivillig organisasjon
- Starte og drive en bedrift

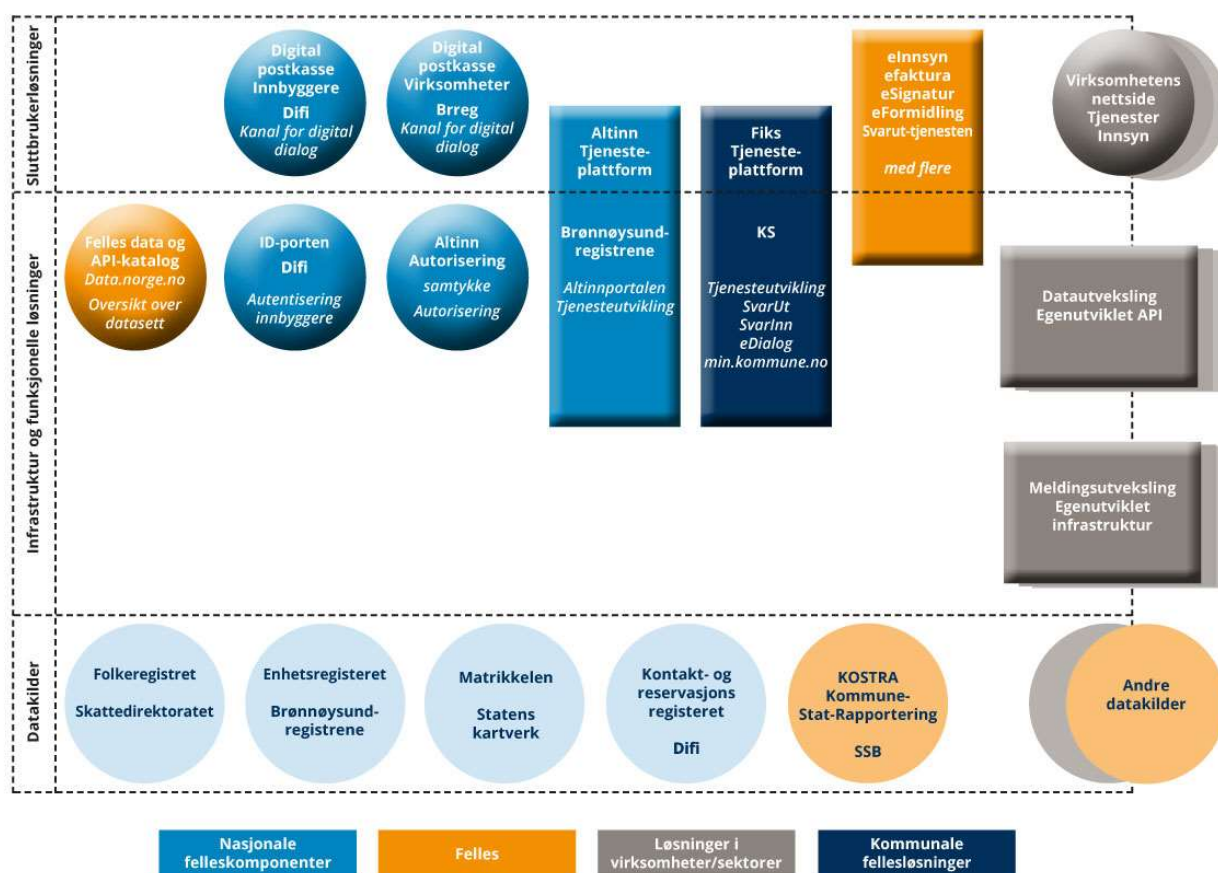
I tillegg skal regjeringen i samarbeid med KS:

- utvikle metoder og samle kunnskap om brukerorientering, organisering og koordinering i utvikling og drift av sammenhengende tjenester på tvers av fagsektorer og forvaltningsnivåer.
- utvikle felles prinsipper for god brukskvalitet i digitale tjenester.
- utrede konsept for realisering av en innbyggerorientert løsning, som for eksempel virtuell assistent, for enkel tilgang til egne data, informasjon og tjenester som er persontilpasset.

Figuren under viser livshendelsene hvor det skal utvikles sammenhengende tjenester:

Oversikten under fra nasjonal digitaliseringsstrategi viser de nasjonale felleskomponentene og sammenhengen mellom dem:

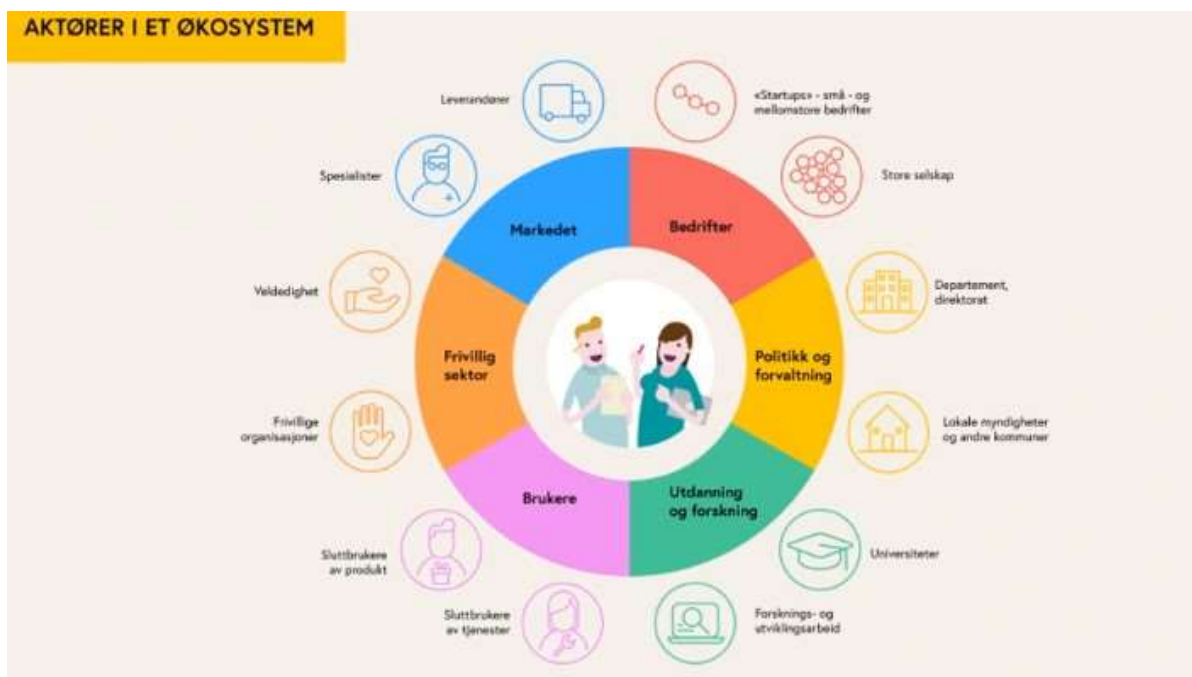

De kommunene som kommer til å lykkes best med digitalisering og digital transformasjon er de som klarer å iverksette, tilpasse og forberede seg på å løpende utnytte det nasjonale økosystemet.

Figuren under viser et fremtidig felles økosystem for nasjonal digital samhandling og tjenesteutvikling frem mot 2025:

Figuren under viser eksempel på aktørene i et økosystem:

3.1 Dagens situasjonsbilde

Til grunn for dagens situasjonsbilde ligger en rekke undersøkelser og kartlegginger.

Orklandstemmen

Formålet med innbyggerundersøkelsen Orklandstemmen høsten 2019 var å finne ut hva innbyggerne var opptatt av i byggingen av ny kommune, og hvordan de opplevde å være innbygger i en av de tidligere kommunene. Orklandstemmen åpnet for direkte tilbakemeldinger til kommunen i form av fritekstfelt. Resultatet av undersøkelsen gav et godt grunnlag for arbeidet med samfunnsdel, og er viktig for arbeidet med temaplaner og innretning av tjenester.

Datamaterialet i Orklandstemmen inngår som grunnlagsmateriale i kommuneplanens samfunnsdel.

I undersøkelsen var det relevante spørsmål for temaplan digitalisering.

- Cirka 76 prosent sier seg enig eller delvis enig at de har godt bredbåndstilbud i sitt nærområde. Tilsvarende tall for mobildekning er cirka 86 prosent.
- Cirka 59 prosent foretrekker e-post når de skal kommunisere med kommunen. Tilsvarende tall for nettside, sosiale media, applikasjon og chat er henholdsvis cirka 27, 22, 6 og 7 prosent.
- Cirka 27 prosent av befolkningen sier at det er viktig at kommunen har et informasjonsblad i papirversjon.

Grunnlagsundersøkelse for mobil- og bredbåndsdekning

Mobil- og bredbåndsutbygging er ikke en lovpålagt kommunal oppgave på linje med vann, avløp og renovasjon. Kommunen skal være en pådriver og tilrettelegger, men det er ikke kommunen som har ansvaret for utbygging.

Høsten 2020 gjennomførte kommunen en kartlegging for å få oversikt og grunnlag for prioritering for en fremtidsrettet mobil- og bredbåndsutbygging i Orkland. 518 innbyggere svarte på undersøkelsen for bredbånd, mens 245 svarte på undersøkelsen for mobil. Kartleggingen gir grunnlag for oversikt og prioritering for en fremtidsrettet mobil- og bredbåndsutbygging i Orkland, dialog med operatørene og kommende søknader om nasjonalt bidrag til finansiering.

Fra 2020 har fylkeskommunene forvaltningsansvaret for offentlig støtte til bredbåndsutbygging bevilget over statsbudsjettet, populært kalt bredbåndsstøtteordningen eller Nkom-midler (Nasjonal kommunikasjonsmyndighet). Nkom forvaltet ordningen fra 2014 til 2019, og har nå en faglig veilederrolle for fylkeskommunenes disponering av midlene. Det gjelder blant annet spørsmål om statsstøttereguleringen og tredjepartstilgang.

Orkland kommune har god dialog med operatører og fylkeskommunen. Utfordringen er at det er kommersielle interesser som driver utbyggingen, og det rammer distriktene med spredtbygd bebyggelse. Det er etablert praksis for å etablere trekkør ved infrastruktur-tiltak.

Vi synliggjør i tiltaksdelen muligheten for å etablere fond for kommunal egenandel for kommende søknader om Nkom-midler for prosjekter som ikke kan løses av kommersielle interesser alene.

Kartlegging og prioriteringer av situasjonen for IT

Som en del av kommunesammenslåingen ble det utarbeidet en egen kartlegging og fagrapport for IT. Den har vært lagt til grunn for prosessen.

Prioriterte satsinger var:

- å bli heldigital
- benytte skyløsninger
- informasjonssikkerhet
- hyllevere framfor utvikling
- ikke overlappende datalagring eller funksjonalitet

Dette er prinsipper som fortsatt ligger til grunn for videre arbeid. Intensjonsavtalen sier at kommunen skal være en «foregangskommune innen IT og digitalisering». Dette er en ambisiøs målsetting for en kommune av Orklands størrelse.

Global cybertrussel

Ifølge Canalis ble det stjålet flere dataposter i 2020 enn i de 15 foregående årene til sammen, med mer enn 30 milliarder på verdensbasis. Dette tallet er basert på rapporterte datainnbrudd. Det må antas at det er svært store mørketall. De farligste hackerne er organiserte kriminelle som er veldig profesjonelle og avanserte. Det er antatt at disse har en global omsetning på ti norske oljefond i året, og at de sysselsetter tusenvis av mennesker. Nasjonalt cyberkriminalitetssenter i KRIPOS anser det som svært sannsynlig at kritisk infrastruktur vil bli utsatt for dataangrep som påvirker den ordinære driften i løpet av det neste halve året. Kommunal sektor og helsevesenet er svært aktuelle mål.

I Norge har det vært en rekke dataangrep mot kommuner, fylkeskommuner, statlige virksomheter og Stortinget. I tillegg ser vi at mange av de nasjonale og internasjonale leverandørene rammes, også de som skal levere kompetanse på nettopp sikkerhet. Orkland kommunes infrastruktur ble designet i 2018 og starten av 2019. Det som var godt nok den gang, er ikke godt nok lengre. Det er gjort og gjøres en rekke tiltak av kommunen som konsekvens av at trusselbildet har dramatisk endret seg. Dette gjelder blant annet kompetansebyggende tiltak for ansatte, nye rutiner/protokoller, offline back up, to-faktor innlogging, ny antivirus-programvare med mer. Vi jobber aktivt for å følge opp de tiltak som anbefales av KS og nasjonale myndigheter. Vi er i skrivende øyeblikk i avslutningen av få på plass en egen beredskapsplan for datasikkerhet.

Problemstillingen er allerede synliggjort i overordnet ROS-analyse: *«For å forebygge skader ved utfall av digitale system og fagprogram, må alle kommunale tjenester utarbeide det som trengs, eksempelvis manuelle arbeidsmetoder, rutiner og journaler, for å kunne drive virksomheten i minimum en måned uavhengig av tilgangen til disse systemene».*

Om vi skal klare å følge utviklingen videre må det skapes et økonomisk handlingsrom i kommende handlingsplan med budsjett, samt at vi må fortsette arbeidet med generell kompetansebygging for de ansatte og spesialistkompetanse for IT-avdelingen. I 2021 har dette vært økonomisk løst ved at vi har omprioritert midler som skulle gått til nødvendig vedlikehold. Det kan vi ikke fortsette med.

Tiltak som oppfølging av ROS-analysen/beredskapsplanen for datasikkerhet blir en del av budsjett og handlingsplanprosessen for 2022-2025. Eventuelle strakstiltak knyttet til ROS-analysen blir løpende fulgt opp. I tillegg må vi fortsette å ha en løpende og tett dialog med aktuelle samarbeidspartnere, det vil si leverandører, kommuner, fylkeskommune, statsforvalter og direktoratet for datasikkerhet med flere.

Når det gjelder personvern og GDPR så er dette lagt til grunn i alle anskaffelser. Orkland kommune jobber med å innføre DigiOrden, som er et styringssystem som hjelper oss å drive god informasjonsforvaltning. Også her er kompetansebyggende tiltak helt sentrale. Det jobbes godt sammen med personvernombudet knyttet til GDPR og personvern.

Omfattende arbeid er gjort allerede

I 2019 og 2020 har det vært gjennomført et omfattende arbeid for å få på plass felles infrastruktur og sentrale fagsystemer. Dette gjelder system for sak/arkiv, økonomi/lønn/personal og øvrige fagsystem med flere. Dette arbeidet fortsetter inn i ny handlingsplanperiode.

Stadig økende kostnader til lisenser og programvare er en krevende problemstilling, hvor mangelen på konkurranse gir en kostnadsutfordring. Innføring av Office365 og Teams har vist seg å være en kritisk suksessfaktor under koronapandemien. Det har allerede ført til nye samarbeidsmåter, plattformer og kompetanseutvikling, samt nye tankesett for digitalisering og hvordan vi kan jobbe sammen digitalt.

Prosedyre for systemforvaltning og anskaffelsesstrategien har vært førende for arbeidet med digitalisering. Disse dokumentene sier noe om hvordan vi skal anskaffe og forvalte systemene, samt klargjøre rollefordeling og ansvar.

Det er i tillegg etablert en rekke digitale nettverks- og utviklingstiltak innen helse, oppvekst, samfunn og rådmannens stab, med aktive grupper og samarbeid innenfor skole, barnehage, velferdsteknologi og en koordinerende tverrfaglig digitaliseringsgruppe.

Orkland kommune har siden prosjektperioden for sammenslåing gjennomført en rekke digitaliseringsprosjekt. Aktiviteten er økende.

Tverrfaglig innsats og helhetlig satsing er nøkkel

Den tverrfaglige digitaliseringsgruppa jobber strukturert med oversikt, rutiner, erfaringsutveksling og utvikling for å sikre en helhetlig satsing. Gruppen består av medlemmer som skal ha et koordinerende ansvar for oppfølging av digitalisering og digital transformasjon innen alle kommunalsjefområdene. Gruppa jobber både operativt, taktisk og strategisk, og er saksforberedende for ledergruppa.

Ikke minst er gruppa et nav for samhandling og løpende oppgaveløsning for de planlagte og aktive digitaliseringsprosjektene. Sammen med strategisk ledergruppe har digitaliseringsgruppa deltatt i Kompetanseløft Trøndelag, det tidligere nevnte utdanningsløpet arrangert av Trøndelag fylkeskommune. Orkland har i tillegg forpliktet seg til fylkeskommunens satsing DigiTrøndelag. Det understrekes at gruppa har et koordinerende og kompetanseutviklende formål – det formelle ansvaret for de respektive digitaliseringsprosjektene følger linjeansvaret i organisasjonen.

I tillegg tar flere ansatte nå tilleggsutdanning innen digitalisering og organisasjonsutvikling med et digitalt perspektiv. Flere spissede digitaliseringsprosjekt er allerede lansert, noe som allerede har sørget for både effektivisering og bedre tjenester.

Eksempler på dette er chatroboten KommuneKari, digitale bestillings-/kommunikasjonsløsninger, KommuneTV, tv-studio, lansering av MinSide, piloter for SafeMate, medisinrobot innen helse og pedagogisk bruk av teknologi i både skole og barnehage. Mange flere kan nevnes.

Det er verdt å merke seg at det har blitt brukt svært lite konsulenttenester i prosessen så langt. Dette har blitt gjort med hensyn til økonomi og målet om å bygge intern kompetanse. Dette vil være et førende prinsipp i fortsettelsen også.

Det er et betydelig potensial for samarbeid med andre. DigiTrøndelag er en viktig aktør for å lykkes med dette for kommunene i Trøndelag fylke.

Kostnader og gevinstrealisering

De digitale satsingene medfører kostnader, både som investeringer og drift. Noe er «pukkelkostnader», men ofte er kostnadene varige. Gevinstene kommer senere, gjerne i form av økt kvalitet som kan være vanskelig å tallfeste økonomisk. Noen ganger gir de også varige driftsutgifter.

Et eksempel på dette er utstyrstettheten i skolene som har økt de siste par årene. Alle elever har nå sin egen enhet, enten PC eller nettbrett. Vi har i dag cirka 2400 enheter i skolene (elever og ansatte).

Flere enheter fører til økte lisenskostnader, økt behov for tilrettelegging og support, samt pedagogisk koordinering og tilrettelegging. Det er ikke nok å bare å kjøpe digitale enheter. Vi ser at arbeid med gode modeller for gevinstrealisering og gevinstvurderinger blir viktig.

Fra digitalisering til digital transformasjon

Regjeringens strategi synliggjør den nødvendige overgangen fra digitalisering til digital transformasjon. Det vil si å gå fra å bruke mulighetene digitale teknologier gir til å forbedre, fornye og skape nytt (digitalisering), til gjennomgripende endringsprosess hvor digitale teknologier integreres i og påvirker alle deler av virksomheten (digital transformasjon). Det handler om alltid å sette seg i brukerens sted og designe tjenester etter dette. Dette er en krevende, men nødvendig tilnærming for offentlig sektor.

Vi må gå fra å gjøre det digitalt til å være digital. Hovedgrepene i regjeringens strategi er nettopp mer brukerfokustert tjenesteutvikling og mer effektiv og samordnet utnyttelse av felles IT-løsninger. Brukerne skal settes i sentrum gjennom mer sammenhengende tjenester - uavhengig av hvem som har ansvaret. Sju sentrale livshendelser skal som tidligere nevnt prioriteres, for eksempel å få barn, miste og finne jobb og det å være ny i Norge. En forutsetning for mer sammenhengende tjenester er at data i større grad deles og gjenbrukes på tvers av virksomheter og sektorer i forvaltningen. Dette er også ett av strategiens satsningsområder. Strategien gir i første rekke føringer på overordnet nivå, på hvordan de statlige virksomhetene og Kommune-Norge skal arbeide med digitaliseringen og hvordan samarbeidet mellom sektorene skal foregå. Den gir i mindre grad krav og anbefalinger om hvordan virksomhetene og kommunene i praksis skal arbeide med digitalisering, både på strategisk nivå og i det daglige.

Kompetanse og digital modenhet

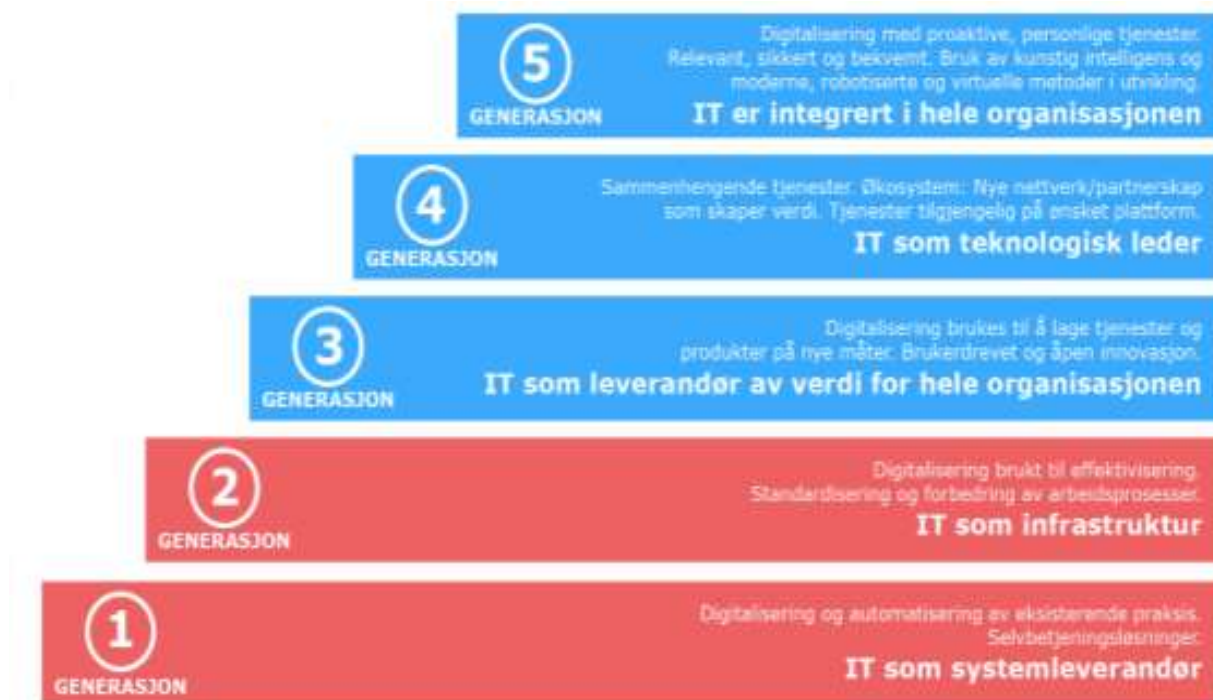
Digitalisering og digital transformasjon krever at vi må ta grep for å minske forskjellene i digital modenhet hos våre ansatte. Vi vet det er store forskjeller i digital modenhet og kompetanse blant våre ansatte. Kompetanse er en forutsetning for være med på den digitale transformasjonen, både når det gjelder å være kvalifisert for fremtidige oppgaver og delta i utviklingsarbeid.

Dette krever at vi definerer hva som kreves av digital modenhet og iverksetter tiltak som sørger for å lukke aktuelle kompetansegap. Dette er tydelig formulert i arbeidsgiverpolitikken:

«Mestring og trygghet er en viktig forutsetning for å trives, ta ansvar og bidra på arbeidsplassen. Alle medarbeidere skal ha en plan for utvikling av sin kunnskap og sine ferdigheter fra de begynner og til de avslutter sitt arbeidsforhold».

Det må også utvikles en strategisk forståelse for hva digitalisering og digital transformasjon innebærer for ledere, slik at de kan ta riktige valg både for den enkelte tjeneste og på tvers av tjenester. Dette må være en del av den systematiske lederutviklingen/lederopplæringen og vil bli sett i sammenheng med temaplan kompetanse.

Digitaliseringstrappa er et mye brukt verktøy for å vurdere den digitale modenheten i en virksomhet:

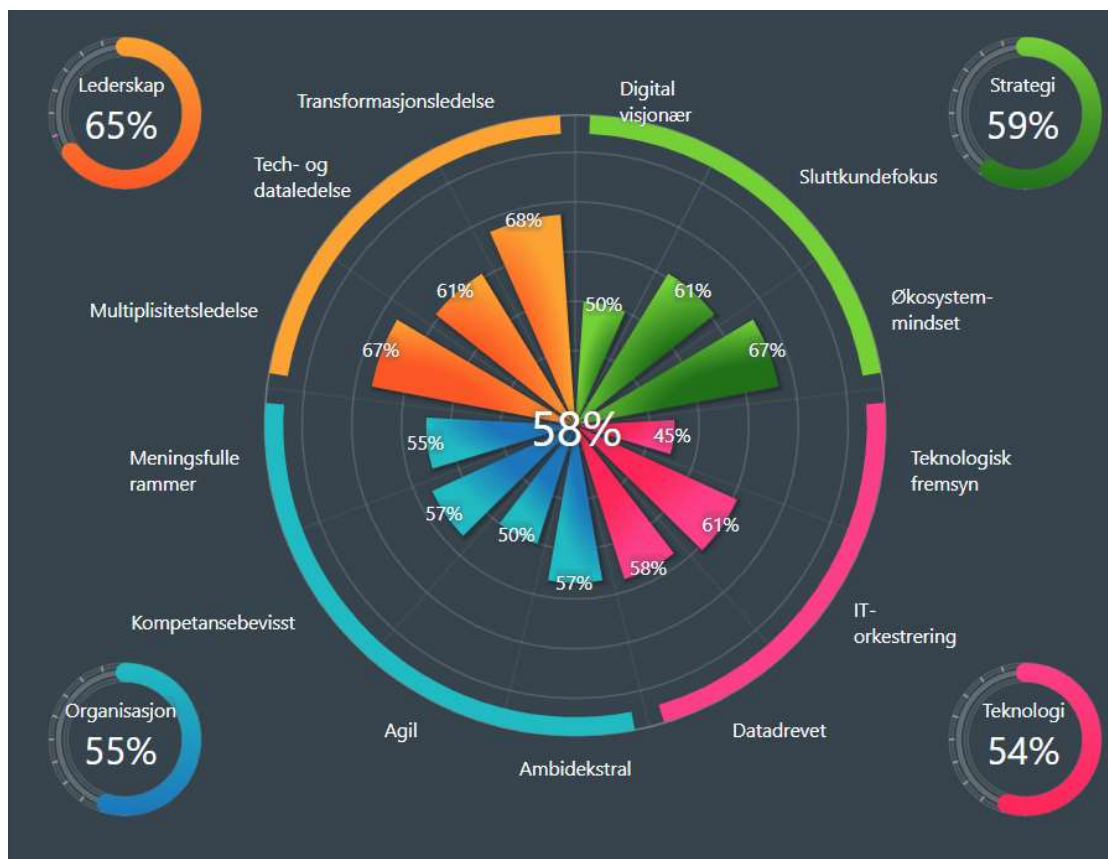

I forbindelse med Kompetanseløft Trøndelag gjennomførte Orkland kommune en kartleggingsundersøkelse for å identifisere den digitale modenheten vår og hvor vi befinner oss i den digitale trappa. Resultatet ble 52,7 prosent. Det betyr at vi er på spranget mellom trinn 2 og trinn 3. Dette anses som en normalstatus for en kommune av vår størrelse. Vi gjorde samtidig en vurdering av hvor vi bør være i framtida (5 års perspektiv). Vurderingen viser et resultat på 87,2 prosent, som er på spranget mellom trinn 4 og 5. Å komme dit vil kreve en stor innsats over tid.

I regi av Kompetanseløft Trøndelag gjennomførte ledergruppa og digitaliseringsgruppa også en kartlegging som viser styrker og svakheter for Orkland kommune for digitalisering og digital transformasjon innen følgende evner:

- Lederskap: kompetanse innen digitalisering og digital transformasjon som gjør at man kan lede og gjøre riktige valg i stadig med digitale omgivelser og forutsetninger.
- Strategi: strategisk forankring som legger grunnlag for at virksomheten har en målrettet satsing og gjør riktige valg for innbyggere og samarbeidspartnere.
- Organisasjon: har organisert seg og lagt økonomiske rammer som gjør at virksomheten kan lykkes i arbeidet med digitalisering og digital transformasjon.
- Teknologi: har nødvendig forståelse av hva virksomhetens teknologier, IT-plattform og datahåndtering betyr for virksomhetens nåværende og fremtidige muligheter.

Figuren under viser resultatet (ref. Digitaliseringsinstituttet):

Kartleggingen viser et jevnt godt utgangspunkt, men med et betydelig forbedringspotensial. Dette gjelder spesielt manglende smidighet og fleksibilitet i organisasjonen, forståelse av de teknologiske mulighetene og manglende strategisk overbygning.

Sistnevnte utfordring er denne temaplanen et svar på.

Prioritering/eierskap – smidig tilnærming - porteføljestyring

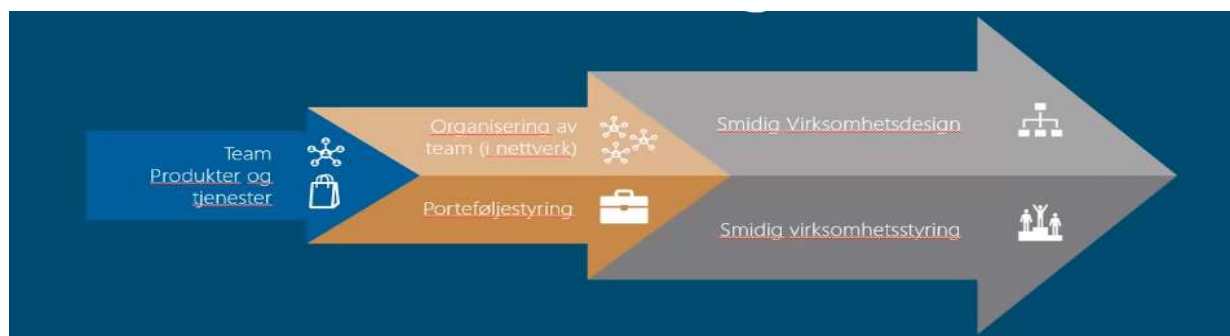
Digitalisering og digital transformasjon må stå høyt på agendaen i styring og utvikling av Orkland kommune. Skal vi lykkes med det digitale skiftet, må både politikere, ledere og ansatte i kommunen involvere seg, være nysgjerrige, få kompetanse og ta eierskap til utviklingen. Vi må få en mer smidig tilnærming til tjenesteutvikling.

All kompetanse-, organisasjons- og tjenesteutvikling må vurderes i sammenheng med digitalisering og digital transformasjon.

Dette krever det som i fagterminologien kalles en «agil» eller smidig tilnærming og tankesett. Det vil si at en organisasjon kan agere smidig og omstille seg, samtidig som utviklings- og beslutningskompetanse gis til team som er tett på brukeren/kunden. Dette krever at det er en utbredt aksept for at man prøver – og av og til feiler. Dette er et utfordrende tankesett for en kommune. Skal vi skape verdifulle digitale tjenester, må de utformes med utgangspunkt i de verdiene vi ønsker at samfunnet vårt skal bygges på. Samtidig må dette spille på de gitte forutsetningene for administrativ og politisk styring av en kommune.

Det er potensiale i en kombinasjon av smidig tilnærming og porteføljestyring for en kommune. Porteføljestyring er en betegnelse på metoder som benyttes av ledelsen i virksomheter for utvelgelse og prioritering av prosjekter og programmer. Samlingen av disse prosjektene og programmene omtales som virksomhetens portefølje. Porteføljestyring blir da å styre etter strategiske mål, og sikre at langsiktig visjon og strategi gjennomføres. Og ikke minst – hvordan evner vi å tilpasse gjennomføring og ressursbruk til det vi lærer underveis. Nøkkelen er å se smidig tilnærming og porteføljestyring som verktøy for tjenstedesign og virksomhetsstyring i sammenheng med de gitte forutsetningene for styring av Orkland kommune.

Figur viser sammenhengen mellom smidig tilnærming porteføljestyring (ref. Abilator):

3.2. Forankring av temaplanen

Arbeidet med planen har pågått fra desember 2020 til juni 2021. Den tverrfaglige digitaliseringsgruppa har vært arbeidsgruppe for temaplan digitalisering. I denne gruppen er alle kommunalsjefområdene representert. Rådmannens strategiske ledergruppe har vært styringsgruppe.

Arbeidet med planen har internt vært presentert i lederforum for enhetsledere, i ledermøtene til kommunalsjefene samt Orklandsnytt som er kommunens månedlige strømmede sending for sine ansatte. For ekstern forankring og innspill ble det strømmet et webinar på kommunens nettside og Facebook, med muligheter for å komme med innspill og spørsmål.

Politisk ble arbeidet, forutsetningene og grunnlaget for planen presentert i kommunestyret 19. mai 2021.

Koronasituasjonen har satt begrensninger for ytterligere medvirkningstiltak.

Når det gjelder mobil- og bredbåndsdekning har det, som tidligere nevnt, blitt gjennomført en egen kartleggingsundersøkelse i november 2020.

4. Sentrale og lokale føringer

4.1. Lovverk og føringer fra sentrale myndigheter

Den nasjonale digitaliseringsstrategien for 2019-2025 sier følgende om lover og regelverk:

«For å oppnå økt deling av data og mer sammenhengende tjenester må regelverket legge til rette for det. Regelverket bør være klart og forståelig, uten unødvendige skjønnsbestemmelser og med harmoniserte begreper. Regelverket bør også legge til rette for hel og delvis automatisert saksbehandling og formålstjenlig bruk av kunstig intelligens, samt digital transformasjon.»

Med få unntak er regelverket i dag teknologinøytralt. Regelverket inneholder ikke direkte hindringer for digital kommunikasjon, med enkelte unntak.

Nasjonale føringer og kunnskapsgrunnlag

- [Digitaliseringsrundskrivet 2021](#)
- [En digital offentlig sektor, Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019-2025.](#)
- [Meld. St. 27 \(2015-2016\) – Digital agenda for Norge – IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet](#)
- [Nasjonal strategi for kunstig intelligens](#)
- [Nasjonal arkitektur](#)
- [Nasjonale felleskomponenter](#)
- [KS Fiks - felles tjenesteplattform for norske kommuner og fylkeskommuner](#)
- [Digitalt førstevalg](#)
- [Offentlig støtte til mobil- og bredbåndsutbygging](#)

4.2. Lokale føringer

Digitalisering er en utfordring på tvers av alle fag, tjenester og ansvar i en kommune, og påvirker måloppnåelsen til de fleste delmål og strategier i samfunnsdelen.

Samfunnsdel - Slik bygger vi Orkland sammen

Digitalisering og digital transformasjon er ikke noe vi kan velge om vi vil gjøre. Det er en gitt forutsetning for framtida. Samtidig er det ikke noe Orkland kan gjøre alene. Vi er avhengig av lokalt, regionalt og nasjonalt samarbeid for å lykkes. I den globale utviklingen innen digitalisering og digital transformasjon går det stadig raskere. I et slikt perspektiv blir Orkland kommune svært liten og er avhengig av regionale og nasjonale satsinger. Vi vil ikke ha kapasitet eller kompetanse til å drive utviklings- og pionerarbeid i et slikt fremtidsbilde, men må i stedet være gode til å implementere de riktige løsningene som utvikles regionalt og nasjonalt.

I gjennomgangen under synliggjør vi noen av sammenhengene mellom digitalisering og digital transformasjon for hovedmål, delmål og strategier i samfunnsdelen for å understreke koblingen mellom digitalisering og måloppnåelse.

Modig

I hovedmål «Modig» i samfunnsdelen står det at Orkland skal være MODIG og arbeide målrettet med innovasjon, næringsutvikling og digitalisering for å møte framtidens utfordringer. Samtidig skal kommunen og lokalsamfunnene motvirke konsekvensene av klimaendringer og stille seg i front for lavutslippssamfunnet.

Delmål for Modig: Orkland møter framtidens utfordringer på en offensiv måte.

Relevante strategier for temaplan digitalisering:

- M1 Samarbeide aktivt med innbyggere, frivilligheten og næringslivet for å møte framtidens utfordringer.
- M4 Arbeide målrettet med innovasjon og digitalisering, samt bidra til å utjevne ulikheter i digitale ferdigheter.
- M6 Stimulere barn og unges nysgjerrighet, utforskertrang og kreativitet for framtidens samfunn og arbeidsliv, med særlig vekt på yrkesretta fag, teknologi, innovasjon og entreprenørskap.

Klok

I hovedmål «Klok» står det at Orkland skal være KLOK og se motstridende interesser og legge til rette for samarbeid og dialog. Målet er å være et tilgjengelig, trygt, mangfoldig og aktivt samfunn.

Delmål for Klok: Orkland skal være et inkluderende samfunn for mennesker i alle livsfaser, med ulike forutsetninger og funksjonsevner, der den enkelte opplever tilhørighet, mestring, trivsel og tar medansvar.

Relevante strategier for temaplan digitalisering:

- K2 Legge til rette for informasjons- og opplæringstiltak og andre virkemidler som bidrar til at innbyggerne tar gode valg for egen helse og livskvalitet.
- K6 Legge til rette for at alle kan delta i arbeids- og samfunnslivet som kunnskapsrike, engasjerte og ansvarlige innbyggere.

Nær

I hovedmål «Nær» står det at Orkland kommune skal være NÆR og arbeide for gode menneskemøter, møte individuelle behov og ta hele Orkland i bruk.

Relevante strategier for temaplan digitalisering:

- N3 Ta vare på intensjonsavtalens føringer om likeverdige tjenestetilbud i alle deler av den nye kommunen.
- N10 Utvikle en god og bærekraftig infrastruktur innen veg, vann, avløp og renovasjon- og avfallshåndtering. Mobil- og bredbåndsdekning i hele kommunen.

Vedtatte retningslinjer for digitalisering

Det ble i handlingsplan med budsjett 2021-2024 vedtatt følgende retningslinjer for arbeidet med digitalisering i kommunen:

- Orkland kommune setter brukeren i sentrum for tjenesteutviklingen og etterlever digitalt førstevalg.
- Orkland kommune jobber for grenseoverskridende og tverrfaglige tjenester som oppleves som helhetlige for brukerne.
- Orkland kommune gir ansatte nødvendig kompetanse til å gjøre jobben sin, men synliggjør også ansvaret for egen kompetanseutvikling.
- Orkland kommune gjennomfører prosjekter i linjeorganisasjon med tverrfaglig teamsamarbeid og fokus på gevinstrealisering. Digitalisering er et leder- og linjeansvar.
- Orkland kommune synliggjør satsingen på digitalisering i overordnede planer, temaplaner og handlingsplan med budsjett.
- Orkland kommune tilrettelegger for gjenbruk og viderebruk av informasjon.
- Orkland kommune følger løpende opp endrede krav til informasjonssikkerhet og bygger inn personvern i alle løsninger.
- Orkland kommune samarbeider med andre, bruker nasjonale felleskomponenter/ felle-løsninger, bygger egen kompetanse før innkjøp av konsulenter og er en profesjonell innkjøper og oppdragsgiver.
- Orkland kommune tilbyr digitalt førstevalg og kommuniserer og samarbeider digitalt med innbyggere, brukere og samarbeidspartnere.
- Orkland kommune følger krav om arkitektur og standarder.
- Orkland kommune satser på og bruker skytjenester.
- Orkland kommune følger etablert rutine for systemforvaltning med tydelige ansvar og rollebeskrivelser.
- Orkland kommune skal ha en solid infrastruktur som fremmer digitalisering.

Det er behov for å supplere med ytterligere to punkt gjennom denne temaplanen:

- Orkland kommune arbeider for å begrense digitalt utenforskap.
- Orkland kommunes digitale løsninger skal være universelt utformet.

Disse retningslinjene er et godt fundament og en forutsetning for en satsing på digitalisering og digital transformasjon.

Det er per i dag bare oppvekstområdet som har en digitaliseringsstrategi:

- [Digitaliseringsstrategi for oppvekstsektoren 2018-2022](#)

Fra høsten 2021 vil oppvekstsektoren ha på plass undervisningsteknolog sammen med digital veileder. Det gjennomføres et imponerende arbeid i nettverkene innen både skole og barnehage.

Strategien definerer tydelige mål for digitalisering innen oppvekstsektoren.

Barna skal:

- Få erfaringer med ulike digitale verktøy gjennom en utforskende, skapende og kreativ læringsprosess.

Elevene skal:

- Tilegne seg gode digitale ferdigheter og dømmekraft gjennom opplæringa og lære å utnytte ulike digitale læremidler kreativt, skapende og utforskende.

Lærerne skal:

- Lede klassens læringsarbeid og være trygge i valg av læremidler og ressurser som bidrar til elevenes læring.

Barnehageansatte skal:

- Lede og støtte barnas læringsprosesser på en kreativ og allsidig måte i det pedagogiske arbeidet.

Lederne skal:

- Lede, planlegge og støtte opp under ansattes pedagogiske arbeid med IKT, gjennom kompetanse- og organisasjonsutvikling.

Barnehage- og skoleeier skal:

- Legge rammer for god utnyttelse av IKT i både pedagogisk og administrativt arbeid, med barnas og elevenes læring i fokus.

Det er en naturlig videreføring å tenke lignende digitaliseringsstrategier i øvrige kommunalsjefområder, med utgangspunkt i overordnet temaplan.

4.2.1. Føringer fra kommuneplanens samfunnsdel

På mange måter har digitalisering endret selve rammevilkårene for kommunal tjenesteproduksjon. Digitalisering har blitt en forutsetning for kommune 3.0-perspektivet, med fokus på samskaping. Gjennom digitalisering åpnes det opp for nye måter å levere tjenester på, som gjør at en kommune kan levere eksisterende tjenester med høyere kvalitet på en mer effektiv måte. Dette gjør at menneskelige ressurser kan brukes der de trengs mest. Ikke minst gir teknologi nye muligheter for hvordan vi samhandler.

I et slikt perspektiv vil ikke bare hovedmål, delmål og strategier i samfunnsdelen, men også alle FNs bærekraftsmål påvirkes av digitalisering og digital transformasjon.

I oversikten under har vi fremhevet de delmål og strategier som har sterkest sammenheng med digitalisering og digital transformasjon, og hvor effekten for tiltak er vurdert som størst:

Hovedmål ikon	Delmål	Strategier	Måloppnåelse temaplan
	Orkland møter framtidens utfordringer på en offensiv måte.	M1, M4, M6	<p>M1: Etablere digitale arenaer og tjenester for samhandling og samarbeid med innbyggere, frivillighet, næringsliv og organisasjoner.</p> <p>M4: Etablere tilbud for å bidra til å utjevne ulikheter i digitale ferdigheter. Sikre forsvarlig mobil- og bredbånd for alle i Orkland.</p> <p>M6: Utvikling av Newton-rom med digitale løsninger for å stimulere barn og unges nysgjerrighet, utforskertrang og kreativitet.</p>
	Orkland skal være et inkluderende samfunn for mennesker i alle livsfaser, med ulike forutsetninger og funksjonsevner, der den enkelte opplever tilhørighet, mestring, trivsel og tar medansvar.	K2, K6	<p>K2: Etablere satsing for informasjons- og opplæringstiltak digitalt.</p> <p>K6: Etablere tilbud for å bidra til å utjevne ulikheter i digitale ferdigheter.</p>
	Orkland kommune skal være NÆR og arbeide for gode menneskemøter, møte individuelle behov og ta hele Orkland i bruk.	N3, N10	<p>N3: Forsterket innsats for den nasjonale målsetningen om digitalt førstevalg. Nettbaserte tjenester er hovedregelen for kommunikasjon mellom kommunen og innbyggerne.</p> <p>N10: Etablering av retningslinjer og fond til mobil- og bredbåndsutbygging - dekning kommunal egenandel for søknader om Nkom-midler</p>

4.2.2. Føringer fra utfordringsdokumentet til samfunnsdelen

Følgende utfordringer knyttet til digitalisering er identifisert i utfordringsdokumentet til samfunnsdelen for Orkland kommune:

- Hvilke digitale tjenester skal vi som kommune tilby, hvordan bør de tilbys, og hva betyr det for de tjenestene vi skal levere?
- Hvordan kan vi digitalisere og sette brukerens behov i sentrum for sammenhengende tjenester?
- Hvordan kan digitalisering gi enklere og mer effektive arbeidsprosesser for våre ansatte?
- Hvor digitalt modne er våre ledere og ansatte? Hva er de nødvendige forutsetningene og kompetansene for at vi skal kunne gjennomføre en vellykket digitalisering av våre tjenester? Hvordan dekker vi kompetansegapet?
- Hvordan kan kommunen styre utviklingsporteføljen på en god måte når tjenesteområdene har vidt forskjellige utgangspunkt? Hvordan sikrer vi en helhetlig utvikling?
- Hvordan effektivt samarbeide med andre kommuner, fylkeskommune, staten, næringsliv og frivillig sektor? Hvem og hva er spesielt viktig å samarbeide om, og hvilken form skal samarbeidet ha? Hvordan dra nytte av det som allerede er utviklet/utprøvd av andre?
- De digitale satsingene gir ofte «pukkelkostnader» på kort sikt. Gevinstene kommer senere, og ofte hos andre aktører enn kommunen som har hatt kostnadene. Enkelte ganger kan de rett og slett være vanskelig å definere økonomisk. Hvordan best hente ut gevinstene av digitaliseringen gjennom effektivisering og bedre kvalitet, slik at den gir større økonomisk handlingsrom?
- Hvordan integrerer vi arbeidet med digitalisering i «alt» kommunen gjør? Hvordan skal vi synliggjøre og sikre en riktig satsing på digitalisering i handlingsplan med budsjett?
- Hvordan sikrer vi at vi satser på de rette plattformene, sentrale fagsystem og øvrige fagsystem?
- Hvordan fyller rollen som pådriver for god mobil- og bredbåndsdekning? Den statlige støtteordningen forutsetter en lokal egenandel. Hvordan sikrer vi økonomisk handlingsrom for at kommunen er en proaktiv og smidig aktør i dette markedet?

Det er naturlig å supplere med ytterligere fire utfordringer i lys av utviklingen det siste året:

- Hvordan sikre god nok informasjons- og datasikkerhet, samt personvern?
- Hvordan unngår vi digital fremmedgjøring og digitalt utenforskap?
- Hvordan sikre at digitale løsninger er universelt utformet?
- Hvordan ta igjen vedlikeholdsetterslepet?

I oversikten under ses det på sammenhengene mellom generelle utfordringer og mulighetene for lokal måloppnåelse:

Generelle utfordringer	Lokal måloppnåelse/mulighet temaplan
Digitalt førstevalg - tjenesteutvikling	Målrettet satsing på digitalt førstevalg innenfor alle tjenesteområder, med fokus på brukerens behov. All tjenesteutvikling innenfor alle kommunalsjefområdene har digital transformasjon som en grunnleggende forutsetning. En organisasjonsendring eller anskaffelse av system ses alltid i sammenheng med digital transformasjon.
Prinsipp for arbeid og samarbeid for IKT og digitalisering	Fortsette implementering og utvikling av retningslinjer. Bygge rutiner og system inn i kvalitetssystemet og praktisere det i hverdagen.
Kompetanse egne ansatte	Kompetansekartlegging av digital kompetanse. Pilot for helse og mestring, hvor det utarbeides et kompetansebyggende tilbud som resultat av kartleggingen. Ses i sammenheng med temaplan kompetanse.
Sikkerhet og personvern	Kompetanse og ressurser til å løpende følge nasjonale anbefalinger. Kompetansebygging.
Portefølje- og prosjektstyring	Prosjekt for å vurdere å implementere rutiner og system for portefølje- og prosjektstyring.

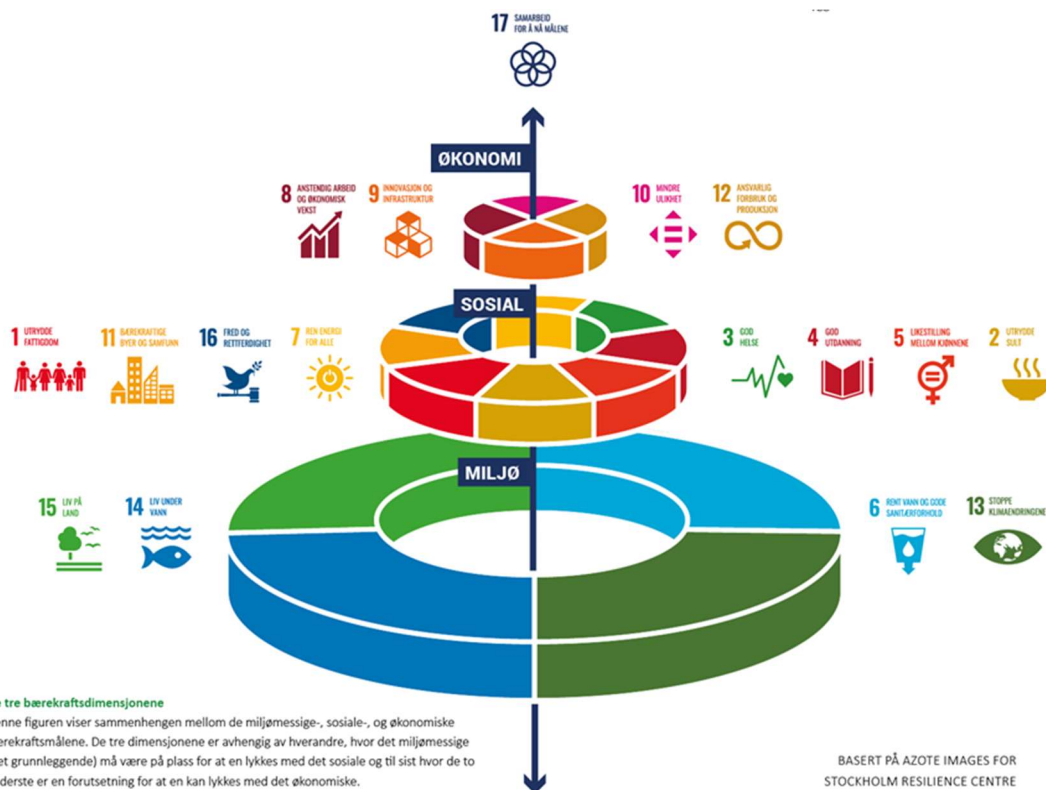
4.3. FNs bærekraftsmål - fra globalt til lokalt

RAMMER OG SAMMENHENG

Denne figuren viser sammenhengen illustrert med fire tannhjul, fra ytterst til innerst:

- Tannhjul 1- FNs bærekraftsmål
- Tannhjul 2- Målgrupper og interessenter
- Tannhjul 3- Våre verdier
- Tannhjul 4- Vår visjon

Den gjensidige avhengigheten, samspillet og samhandlingen mellom tannhjulene er avgjørende for at vi når målingene for planperioden 2020-2032.

Tidligere redegjorde vi for at digitalisering og digital transformasjon er en forutsetning for all samfunnsutvikling og påvirker dermed de fleste hovedmålene i samfunnsdelen. Dette gjelder også sammenhengen med FNs bærekraftsmål. Teknologi og digitalisering en del av løsningen for alle bærekraftsmålene.

I oversikten under har vi løftet fram de mest tydelige.

4.3.1. Føringer fra FNs bærekraftsmål

Hovedmål ikon FNS bærekraftsmål	Hovedmål samfunnsdel	Delmål samfunnsdel	Lokal måloppnåelse/mulighet via temaplanen
 <p>9 INDUSTRI, INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR</p>	MODIG	<p>Orkland møter framtidens utfordringer på en offensiv måte.</p> <p>Orkland skal være næringskommune nummer en i Trøndelag!</p> <p>Orkland skal være et smart, grønt og framtidsretta samfunn.</p> <p>Gjennomføre innovative, fornybare og lønnsomme energiltak i kommunale bygg og anlegg, samt være en pådriver for redusert energiforbruk i hele kommunen.</p>	<p>Gode digitale tjenester, digitalt førstevalg og god digital kompetanse vil være avgjørende for at vi kan møte framtidens utfordringer.</p> <p>Godt samarbeid med innbyggere, frivillighet og næringsliv er avhengig av gode digitale løsninger.</p> <p>God mobil og bredbåndsdekning i hele kommunen er en forutsetning for landbruks- og næringsutvikling i hele Orkland.</p> <p>Energieffektivisering og energiltak forutsetter digitalisering.</p>
		<p>Orkland skal være et inkluderende samfunn for mennesker i alle livsfaser, med ulike funksjonsevner, der den enkelte opplever tilhørighet, mestring, trivsel og tar medansvar.</p>	<p>Gode læringsløp og grunnopplæring i barnehage og skole forutsetter en målrettet satsing på digitalisering. Universelt utformede digitale løsninger.</p>
		 <p>4 GOD UTDANNING</p>	KLOK

Hovedmål ikon FNS bærekraftsmål	Hovedmål samfunnsdel	Delmål samfunnsdel	Lokal måloppnåelse/mulighet via temaplanen
 <p>10 MINDRE ULIKHET</p>	KLOK	Hindre utenforskap og konsekvenser av sosial ulikhet.	<p>God digital kompetanse og tilgang til digitale verktøy hindrer utenforskap.</p> <p>God folkehelse krever digitale verktøy og kompetanse.</p>
 <p>3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET</p>	NÆR	Arbeide helsefremmende og forebyggende for å oppnå god folkehelse i befolkningen.	Digitalisering og velferdsteknologi er en forutsetning for at Orkland skal bli en foregangskommune innen eldreomsorg, og at vi skal takle endringene i befolknings-sammensetningen.
 <p>8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST</p>	NÆR	Orkland skal ha en aktiv og bærekraftig by- og stedsutvikling.	<p>Gode digitale tjenester er en forutsetning for å ta vare på intensjonsavtalens føringer om likeverdig tjenestetilbud i alle deler av den nye kommunen.</p> <p>Godt samarbeid med samarbeidspartnere, staten, næringsliv, frivillighet og innbyggere krever gode digitale tjenester, digital kommunikasjon og digitale samarbeidsarenaer.</p>
 <p>17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE</p>	MODIG, KLOK OG NÆR	Sammen bygger vi Orkland	

5. Tiltak og økonomiske konsekvenser

Generelle og grunnleggende satsinger

En forutsetning for å lykkes er at vi ikke bare driver med «punktdigitalisering», men gjennomgår en digital transformasjon hvor alt vi gjør har et digitalt perspektiv. Vi står nå i en overgang hvor vi må jobbe på felles plattformer og tenke økosystem. KS sin Fiks-plattform er et godt eksempel på dette. Det er ikke nok å sette strøm på papiret. Vi må tenke stort på hva slags teknologier vi kan gjøre bruk av. Det krever at vi har oversikt over hva som eksisterer av muligheter. Vi må i tillegg ha en grunnleggende forståelse av teknologien og hvordan den kan forbedre tjenestene våre. Sist, men ikke minst, må vi effektivisere og optimalisere arbeidsprosessene våre og jobbe systematisk med kompetanse og opplæring. Det er samtidig en nøkkel at vi skaffer oss gode samarbeidspartnere, skaper ekte vinn-vinn-situasjoner og kjører «smidige» prosesser.

Dette må igjen ses i sammenheng med samfunnsdelens hovedmål, delmål og strategier for å definere de riktige satsingene.

Vi foreslår følgende satsinger:

- Digitalt førstevalg i tjenesteutvikling (MODIG)
- Prinsipp for arbeid og samarbeid for IKT og digitalisering (MODIG)
- Kompetanse egne ansatte (KLOK)
- Sikkerhet og personvern (KLOK)
- Portefølje- og prosjektstyring (KLOK)
- Digitalt utenforskap (NÆR)
- Mobil- og bredbåndutbygging (NÆR)

I en slik sammenheng er det ikke nok å avsette ressurser til en satsing på digitaliseringsprosjekter og digital transformasjon. Det må også handle om en forpliktelse til å prioritere annerledes innenfor og på tvers av tjenesteområdene og tjenesteutviklingen. Vi må rett og slett være digitale og tenke digitalt innenfor alle kommunens ansvarsområder.

5.1. Oversikt behov og mulig tiltak

Eventuelle tiltak må besluttes i handlingsplan med budsjett. I oversikten under presenteres mulige tiltak som vil bidra til å realisere målsetningene i temaplanen med beskrivelse, økonomiske konsekvenser og involverte enheter:

Navn på tiltak	Beskrivelse av tiltak	Mulig tidslinje	Økonomi	Involverte enheter
Digitalt førstevalg	Digitalt førstevalg skal ligge til grunn for all tjenesteutvikling.	2021 - 2024	Implementeres i ordinær drift.	Alle tjenesteområder.
Prinsipp for arbeid og samarbeid for IKT og digitalisering	Implementering av prinsipp i kvalitetssystemet.	2021 - 2022	Implementeres i ordinær drift.	Kommunikasjon og digitalisering.
	Profesjonelle innkjøp og kontraktsoppfølging.	2021 - 2024	Implementeres i ordinær drift.	Alle tjenesteområder.
	Målrettet samarbeid regionalt og nasjonalt	2021 - 2024	Implementeres i ordinær drift.	Alle tjenesteområder.
	Utvide budsjettpost for eKommune for utviklings- og kompetansetiltak.	2021-2024	Budsjettmessig konsekvens.	Kommunikasjon og digitalisering.
Kompetanse	Ståstedskartlegging og agil /smidig metodikk.	2021-2022	Pilotprosjekt. Implementeres i ordinær drift	Kommunikasjon og digitalisering
	Kompetansekartlegging/ kompetanseplan	2021 - 2022	Utdypning i temaplan kompetanse.	Alle tjenesteområder.
	Utvikling av spesialistkompetanse.	2021-2024	Utdypning i temaplan kompetanse.	Kommunikasjon og digitalisering.

Navn på tiltak	Beskrivelse av tiltak	Mulig tidslinje	Økonomi	Involverte enheter
	Utvikling av kompetanse hos ledere.	2021 - 2024	Utdypning i temaplan kompetanse.	Alle tjenestoområder.
	Utvikling av kompetanse hos lokalpolitikere.	2021 - 2024	Utdypning i temaplan kompetanse.	Kommunikasjon og digitalisering.
	Opprette funksjon som digitaliseringskoordinator.	2022	Ny stilling/funksjon.	Kommunikasjon og digitalisering.
Sikkerhet og personvern	Kompetansebygging ansatte og IT.	2021 – 2024		
	Følge krav/anbefalinger.	2021 – 2024		Alle tjenestoområder.
	Etablering av egen budsjettpost for sikkerhet og personvern.	2021 – 2024	Handlingsplan med budsjett 2022 - 2025.	Koordinert av kommunikasjon og digitalisering.
	Egen ROS-analyse og beredskapsplan for datasikkerhet.	2021		
Porteføljestyling	Utredning av system og rutiner for prosjekt- og porteføljestyling.	2021 - 2022	Utredning utløser ikke kostnader.	Kommunikasjon og digitalisering sammen med økonomi.
Digitalt utenforskap	Søknad nasjonale midler og etablering av kommunalt prosjekt.	2022 - 2024	Handlingsplan med budsjett 2022 - 2025/søknad Digihjelpen.	Samfunn (kultur) prosjekteier, samarbeid med Helse og mestring og Oppvekst.
Mobil og bredbåndsutbygging	Etablering av rutiner og fond for søking NKOM-midler (kommunal egenandel).	2022 - 2024	Handlingsplan med budsjett 2022 - 2025.	Kommunikasjon og digitalisering og Samfunn.

6. Forventede resultater

Gjennom denne planen har vi prøvd å etablere et situasjons- og fremtidsbilde som viser at digitalisering og digital transformasjon ikke er noe som Orkland kommune kan velge om vi vil forholde oss til. Det vi kan velge er hvordan vi forholder oss til det. Resultater kan være økonomisk i form av gevinstrealisering eller økt kvalitet på tjenester – det ideelle er selvsagt at begge tilfredsstilles. Det er også åpenbare gevinster gjennom sosiale fordeler, samt klima- og miljø. Digitalisering kan bidra til at de menneskelige ressursene bruker tida si best mulig for å skape verdi for innbyggerne. Det betyr at lærere og barnehageansatte bruker tida si til de viktige menneskemøtene med barn og unge, og at sykepleiere eller fagarbeidere innen helsefag kan bruke tida si til å skape mest mulig verdi for brukerne.

Vi digitaliserer ikke for digitaliseringens skyld – vi gjør det for å tilby bedre tjenester for innbyggerne i kommunen vår.

Hva er gevinster?

Gvinster skapes når mennesker utfører tjenester og arbeidsprosesser på nye måter. Gevinstrealisering handler om å kartlegge og følge opp om de gevinstene som er forventet av et prosjekt eller at et program blir realisert.

Vi forholder oss til tre typer gevinster:

1. Unngåtte kostnader
2. Spart tid
3. Økt kvalitet

Det er mangel på gode modeller for gevinstrealisering innen digitalisering i offentlig sektor.

Verktøyene i seg selv er ikke nok for å identifisere gevinster, men metodikken og fasene under inkluderer det en god plan bør inneholde:

- Gevinstkartlegging
- Gevinstplanlegging
- Gevinstoppfølging

KS har laget et opplegg som kommunene kan benytte knyttet til gevinstrealisering for prosjekter. Det er naturlig at dette legges til grunn for en gevinstrealiseringsmodell for Orkland kommune.

- [Gevinstrealiseringsmodell KS](#)

Det er åpenbart at det gjennom digitalisering og digital transformasjon, jf. tidligere gjennomgang av sammenhengene med målene i samfunnsdel og FNs bærekraftsmål, er store økonomiske-, sosiale- og klima-/miljøfordeler.

7. Konklusjon

Temaplan digitalisering for Orkland kommune må bidra til å realisere den nasjonale digitaliseringsstrategien. Samtidig må den bidra til å realisere målsetningene i kommunens samfunnsdel. Det handler om at vi gjennom digitalisering og digital transformasjon skal sørge for en enklere og bedre hverdag for orklendingene.

Fokuset blir brukerorientert tjenesteutvikling og mer effektiv og samordnet utnyttelse av felles IT-løsninger, samt intern kompetanseutvikling. Dette gjøres gjennom implementering av felles nasjonale økosystem for digital samhandling i offentlig sektor.

En forutsetning for samfunnsrollen er at kommunen har en satsing knyttet til digitalt utenforskap og blir ledende innen å tilrettelegge for utbygging av mobil- og bredbåndsnettet.

Temaplan digitalisering må bygges inn i alt fra overordnet tjeneste- og kompetanseutvikling til hvordan vi drifter og forvalter felles IT-løsninger. Dette krever en mer smidig arbeidsmåte med sterkt brukerfokus, som samtidig spiller på lag med det administrative og politiske styringssystemet og gitte forutsetninger.

Fokuset på sikre løsninger og personvern må være en rød tråd i dette arbeidet.

Målene for Orkland kommune i temaplan digitalisering for 2021 - 2024 blir da slik:

Orkland kommune skal i planperioden:

- Digitaliseres på en åpen, inkluderende og tillitvekkende måte.
- Løse flere oppgaver digitalt, og som sammenhengende tjenester innen helse-, oppvekst- og samfunnsområdet.
- Kommuniserer digitalt med alle innbyggere, næringsdrivende og frivillige organisasjoner som har evne til det.
- Utnytte potensialet i deling og bruk av data til å lage brukervennlige og sikre tjenester, og for å bidra til verdiskapning for næringslivet.
- Bygge sine tjenester med utgangspunkt i et felles nasjonalt og digitalt økosystem for samhandling.
- Hente gevinster fra digitalisering på en systematisk måte.

